

V Bruseli 8. mája 2025
(OR. en)

8686/25

ENER 115
COMPET 343

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 7. mája 2025

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2025) 440 final

Predmet: OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV,
Plán na ukončenie dovozu energie z Ruska

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 440 final.

Príloha: COM(2025) 440 final

V Štrasburgu 6. 5. 2025
COM(2025) 440 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV,**

Plán na ukončenie dovozu energie z Ruska

1. ÚVOD

Komisia v reakcii na ruskú agresiu voči Ukrajine vo februári 2022 a v súlade s Vyhlásením z Versailles hláv štátov a predsedov vlád zaviedla v máji 2022 plán REPowerEU¹. Plán obsahoval výzvu na ukončenie závislosti Európy od ruskej energie zvýšením energetickej efektívnosti, urýchlením zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov a diverzifikáciou dodávok. Odvtedy sa vďaka ďalšiemu zavádzaniu energie z obnoviteľných zdrojov a úsporám energie znížiť dovoz plynu v rokoch 2022 až 2024 o viac ako 60 miliárd kubických metrov (m³) ročne², čo prispieva k odklonu od ruského plynu.

Napriek tomuto úsiliu bude EÚ v roku 2024 stále dovážať 52 miliárd m³ ruského plynu [32 miliárd m³ prostredníctvom plynovodu a 20 miliárd m³ prostredníctvom skvapalneného zemného plynu (LNG) alebo približne 19 % celkového dovozu plynu do EÚ], ako aj 13 miliónov ton ropy a viac ako 2 800 ton uránu³ v obohatenej alebo palivovej forme. V roku 2024 desať členských štátov dovážalo ruský plyn, tri členské štáty⁴ stále dovážali ruskú ropu a sedem členských štátov dovážalo z Ruska obohatený urán alebo služby súvisiace s uránom.

Závislosť od dovozu ruskej energie vedie k vážnym bezpečnostným a hospodárskym rizikám pre Úniu a jej členské štáty, keďže Rusko neustále využíva existujúce dodávky energie ako zbraň na ohrozenie stability a prosperity Únie.

V tomto pláne je načrtnutá stratégia EÚ na postupné ukončenie zvyšného dovozu ruskej energie. Stanovuje sa v ňom aj spoločná vízia solidárnej spolupráce Európy s cieľom zabezpečiť alternatívne a cenovo dostupné dodávky energie pre všetky členské štáty a zároveň podniknúť spoločné kroky na zníženie príjmov Ruska, ktoré poháňajú jeho vojnovú mašinériu a ohrozujú stabilitu kontinentu⁵. Zníženie závislosti od fosílnych palív ešte viac posilní energetickú bezpečnosť a suverenitu EÚ v súlade s cieľom klimatickej neutrality EÚ.

Plán je súčasťou našej stratégie na zvýšenie konkurencieschopnosti a odolnosti EÚ a urýchlenie prechodu na čistú energiu. Prijatím Kompasu konkurencieschopnosti 29. januára 2025 Komisia stanovila komplexnú a ambicióznou cestu k opätovnému získaniu priemyselného náskoku Európy. Dohodou o čistom priemysle, Akčným plánom pre cenovo dostupnú energiu a Stratégiou únie pripravenosti sa tento záväzok ešte posilňuje. V rámci týchto iniciatív sa uznáva negatívny vplyv dovozu ruskej energie na európsku hospodársku bezpečnosť a konkurencieschopnosť.

¹ [COM\(2022\) 230 final](#).

² [Štatistika Eurostatu o zemnom plyne](#). Európa v roku 2024 doviezla 273 miliárd m³ v porovnaní s 334 miliardami m³ v roku 2022.

³ Ekvivalent prírodného uránu obsiahnutý v dovážaných výrobkoch.

⁴ Česko nedováža ruskú ropu od apríla 2025.

⁵ V roku 2024 zaplatila EÚ za ruskú energiu celkovo 23 miliárd EUR vrátane 1 miliardy EUR na jadrové palivá. Zdroj: COMEX.

Postupné vyradovanie ruských palív v kombinácii so zrýchleným zavádzaním obnoviteľných zdrojov energie⁶ vrátane obnoviteľných plynov, s ďalšou elektrifikáciou, energetickou efektívnosťou a alternatívnymi dodávkami prispeje k cieľom Dohody o čistom priemysle a Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu. Týmto plánom nie sú dotknuté prípadné budúce sankcie EÚ.

Opatrenia prijaté na zníženie závislosti od ruskej energie

EÚ už výrazne znížila závislosť od ruskej energie a jej dovozu vďaka 16 balíkom sankcií⁷. Sankciami sa účinne zakázal dovoz ruského uhlia a ropy do EÚ a zakázala sa prekládka nákladov LNG z Ruska v prístavoch EÚ. Osobitná pozornosť by sa mala venovať otázke obchádzania ropných sankcií EÚ prostredníctvom tzv. tieňových flotíl.

K zníženiu dopytu po plyne významne prispelo aj vykonávanie plánu REPowerEU⁸. Očakáva sa, že vďaka úplnej realizácii energetickej transformácie a nedávneho Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu sa do roku 2030 nahradí až 100 miliárd m³ zemného plynu. To zodpovedá úspore pre EÚ o viac ako 15 miliárd m³ plynu ročne alebo ďalšiemu zníženiu dopytu po plyne o 40 – 50 miliárd m³ do roku 2027⁹, čo zároveň uľahčí postupné ukončenie dovozu ruského plynu.

V dôsledku koordinovaných opatrení Komisie a členských štátov a posilnenej diplomacie EÚ v oblasti energetiky s medzinárodnými partnermi sa dovoz plynu (LNG aj potrubného plynu) z Ruska znížil zo 45 % v roku 2021 na 19 % v roku 2024. Tento dovoz bol nahradený dodávkami zo spoľahlivejších zdrojov, domácou výrobou energie a bol možný vďaka zníženej spotrebe. V prognózach sa poukazuje na ďalší pokles na 13 % v roku 2025 po ukončení tranzitu cez Ukrajinu. Podiel dovozu ruskej ropy takisto klesol z 27 % na začiatku roka 2022 na aktuálne 3 %. Napriek výraznému pokroku zostávajú ruské dodávky plynu, ropy a jadrových palív súčasťou energetickeho mixu EÚ, čo predstavuje riziko pre našu hospodársku bezpečnosť a umožňuje finančnú podporu ruskej vojnovkej ekonomiky.

V nadväznosti na nedávne dosiahnutie synchronizácie pobaltských štátov a ukončenie dohody o tranzite plynu cez Ukrajinu je cieľom tohto plánu ďalší pokrok v nezávislosti EÚ od ruskej energie, a to postupným ukončením dovozu plynu, jadrovej energie a ropy, aby sa znížili riziká využívania dodávok energie ako zbrane a aby sa zabránilo príjmom do ruského rozpočtu z EÚ.

⁶ Podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe v EÚ má do roku 2030 predstavovať najmenej 42,5 %, pričom cieľom je dosiahnuť 45 %.

⁷ 16. balík sankcií prijatý 24. februára, ktorý zahŕňa zákaz dočasného skladovania ruskej ropy a je zameraný na tieňovú flotilu. [EÚ prijala 16. balík sankcií proti Rusku](#). Ruský zemný plyn nie je zahrnutý do balíkov sankcií; [pozri aj Chronologický prehľad – sankcie EÚ voči Rusku – Consilium](#).

⁸ 18 % od augusta 2022 do januára 2025.

⁹ Odhady založené na komisných dlhodobých prognózach strediska CETO, upravené vzhľadom na nedávny vývoj dopytu po plyne. Prognózy odrážajú informácie a očakávania, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii, a ako také podliehajú neistotám súvisiacim s nepredvídateľným vývojom, napríklad pokiaľ ide o ceny energie, geopolitickú situáciu a technologický pokrok v oblasti čistých technológií.

Komisia a členské štáty úzko spolupracovali s cieľom zabezpečiť, aby ukončenie tranzitu ruského plynu cez Ukrajinu v decembri 2024 nemalo vplyv na bezpečnosť dodávok¹⁰. Hoci sa tento vplyv v jednotlivých regiónoch líšil, celkovú bezpečnosť dodávok a ceny v celej EÚ to výrazne neovplyvnilo. Z toho vyplýva, že na zachovanie cenovej stability, predvídateľnosti trhu a bezpečnosti dodávok v EÚ sú nevyhnutné koordinované prípravné akcie v celej EÚ, diverzifikačné úsilie a postupné kroky v rámci ukončovania dovozu z Ruska.

Opatrenia uvedené v tomto pláne by sa mali vykonávať na úrovni EÚ a koordinovane, aby minimalizovali vplyv na ceny energie, stabilizovali trhy s energiou prostredníctvom bezpečných a predvídateľných alternatívnych dodávok a aby sa usilovali o zabezpečenie právnej istoty.

2. POTREBA KONATĚ

2.1. Závislosť od dovozu ruského plynu

Rusko opakovane ohrozilo bezpečnosť dodávok do EÚ jednostranným prerušením dodávok plynu svojim európskym odberateľom v rokoch 2006, 2009, 2014 a nedávno v roku 2022 po svojej agresii voči Ukrajine, ako aj v období pred inváziou. Postupné ukončenie dovozu ruského plynu má preto zásadný význam pre posilnenie energetickej bezpečnosti EÚ proti zneužívaniu dovozu energie ako zbrane. Znížili by sa tým aj príjmy Ruska, ktoré používa na financovanie neodôvodnenej vojny proti Ukrajine a na ďalšie budovanie svojej armády.

V rokoch 2021 až 2023 EÚ znížila dovoz ruského plynu o viac ako 70 %, a to zo 150 miliárd m³ na 43 miliárd m³. V roku 2024 sa tento klesajúci trend zastavil a dovoz z Ruska sa zvýšil. Dovoz LNG vzrástol v porovnaní s rokom 2023 o 12 % z 18 miliárd m³ na 20 miliárd m³ a dovoz potrubného plynu o 26 % z 25 miliárd m³ na 32 miliárd m³.

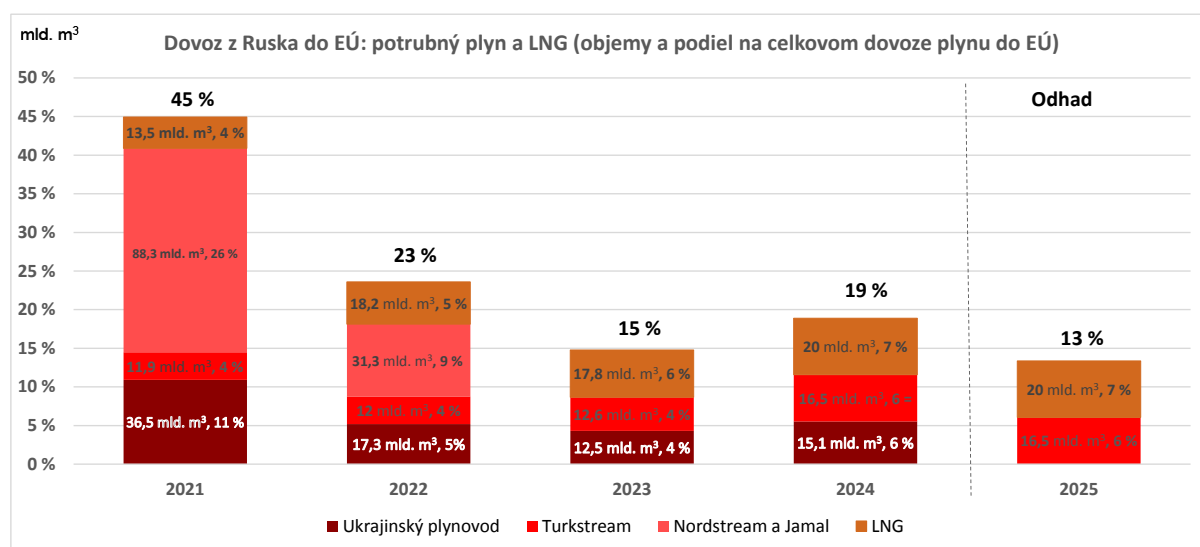
Niekoľko členských štátov prijalo včasné opatrenia na zníženie alebo dokonca zákaz dovozu ruského plynu vrátane vypovedania existujúcich zmlúv s ruskými dodávateľmi plynu¹¹. Aj po ukončení tranzitu ruského plynu cez Ukrajinu v roku 2025 však bude ruský plyn stále predstavovať približne 13 % celkového dovozu plynu do EÚ. V súčasnosti sa približne dve tretiny dovozu ruského plynu dodávajú na základe dlhodobých zmlúv s miestom určenia v EÚ, zatiaľ čo približne jedna tretina sa dodáva na spotovom (krátkodobom) základe. Vzhľadom na absenciu obchodných stimulov a trvajúce dlhodobé zmluvy sa neočakáva, že sa zostávajúce objemy odstránia bez ďalších európskych opatrení.

¹⁰ Dohoda o tranzite medzi spoločnosťami Naftogaz a Gazprom.

¹¹ Estónsko, Litva, Lotyšsko, Dánsko, Fínsko, Švédsko, Nemecko, Poľsko, Chorvátsko, Malta, Írsko, Luxembursko, Rakúsko a Česko dodávky plynu z Ruska zakázali alebo zastavili. Niektoré členské štáty by však mohli byť zásobované plynom ruského pôvodu nepriamo formou veľkoobchodných nákupov na trhu.

Treba prijať opatrenia na úrovni EÚ na postupné ukončenie týchto dodávok plynu a zároveň zabezpečiť alternatívne dodávky od medzinárodných partnerov vo forme LNG alebo potrubného plynu bez vytvárania novej závislosti. V tejto súvislosti bude dôležité, aby sa infraštruktúrna kapacita dlhodobo rezervovaná pre ruský dovoz sprístupnila pre dovoz plynu z alternatívnych zdrojov. EÚ už významne podporila úsilie o diverzifikáciu sumou 184,7 miliardy EUR na iniciatívy súvisiace s energetikou v rámci národných plánov obnovy a odolnosti a Nástroja na prepájanie Európy – Energia (NPE), sumou 5,84 miliardy EUR (2021 – 2027) na financovanie cezhraničnej infraštruktúry a sumou 55 miliárd EUR z rozpočtu politiky súdržnosti EÚ¹².

Napriek pokroku v energetickej transformácii zostane plyn súčasťou energetického mixu EÚ aj v nasledujúcich desaťročiach¹³. V záujme zabezpečenia stabilných dodávok by opatrenia zamerané na postupné ukončenie dodávok ruského plynu malo sprevádzať úsilie o diverzifikáciu portfólia dodávok EÚ. To by sa mohlo dosiahnuť spoločnými opatreniami vrátane agregácie dopytu na úrovni EÚ a prípadným uzatváraním dlhodobých dohôd o dodávkach s alternatívnymi dodávateľmi za konkurenčné ceny¹⁴. Konkrétne príležitosti na ďalšie posilnenie diverzifikácie dodávok energie poskytne najmä pripravovaný nový pakt pre Stredozemie a iniciatíva transstredozemskej spolupráce v oblasti energetiky.

Snahy o diverzifikáciu by nemali byť ohrozené dohodami, ktoré zahŕňajú swaps, t. j. *de facto*

¹² Návrhom strednodobého preskúmania politiky súdržnosti sa rozšíria možnosti investovania do energetickej transformácie [COM(2025) 123 final].

¹³ Pozri prognózy týkajúce sa cieľa Európy v oblasti klímy do roku 2040 [SWD(2024) 63 final]. Do roku 2040 sa dodávky fosílnych palív na energetické účely znížia oproti súčasnosti o viac ako 70 %. Viac ako polovica všetkých fosílnych palív používaných v EÚ v roku 2050 sa bude používať v neenergetickom sektore ako surovina na chemické procesy (plasty, hnojivá atď.). Postupné ukončenie dovozu fosilného zemného plynu z Ruska urýchľuje trajektóriu transformácie. Spotreba zemného plynu, biometánu a bioplynu sa do roku 2040 odhaduje na približne 105 – 155 Mtoe (4,5 – 6,5 EJ). V roku 2050 sa spotreba týchto plynných palív v EÚ bude stále pohybovať medzi 70 a 80 Mtoe v rámci všetkých scenárov (3,0 – 3,5 EJ).

¹⁴ Napríklad: európske alebo medzinárodné ceny v uzloch, indexy a referenčné hodnoty (TTF, Henri Hub atď.).

nákupy ruského plynu od tretích strán. Tieto postupy by boli v rozpore s cieľmi plánu REPowerEU, pretože by zachovávali toky príjmov do Ruska a udržiavali by zraniteľnosť EÚ voči cenovej manipulácii.

2.2. Závislosť od Ruska v jadrovom sektore

Na rozdiel od závislostí v plynárenstve sú závislosti v jadrovom sektore mnohostranné. Rusko dodáva odberateľom v EÚ výrobky a služby v rámci celého jadrového palivového cyklu. Táto závislosť je najvýraznejšia v piatich členských štátoch s reaktormi ruskej konštrukcie¹⁵, známymi aj ako reaktory typu VVER, ktoré sú tradične závislé od paliva od ruského dodávateľa. Podobne aj ostatné členské štáty sa spoliehajú na Rusko v oblasti jadrových materiálov, náhradných dielov alebo služieb jadrového palivového cyklu. Rusko má takisto silné postavenie v oblasti dodávok určitých rádioizotopov používaných pri lekárskejších postupoch.

2.2.1. Nahradenie ruských jadrových palív alternatívnymi dodávateľmi v piatich členských štátoch s jadrovými reaktormi ruskej konštrukcie

V piatich členských štátoch s reaktormi typu VVER ruskej konštrukcie bol dosiahnutý pokrok pri nahrádzaní ruského jadrového paliva palivom od iných výrobcov. Podniky verejných služieb v štyroch z piatich dotknutých členských štátov podpísali od roku 2022 zmluvy o dodávkach alternatívneho paliva. Predtým, ako alternatívne palivo nahradí ruské palivo, však musí byť v každom členskom štáte otestované a povolené. V roku 2024 boli do reaktorov v Bulharsku a vo Fínsku zavezené prvé skúšobné palivové kazety. EÚ finančne podporuje vývoj alternatívnych palív aj formou svojich projektov SAVE a APIS¹⁶. V prípade náhlych politických zmien môže v krátkodobom až strednodobom horizonte vzniknúť riziko ohrozenia bezpečnosti dodávok.

Treba urýchliť vývoj alternatívnych jadrových palív pre reaktory typu VVER a udeľovanie licencií na ich používanie a rýchlo postupovať pri uzatváraní zmlúv s alternatívnymi dodávateľmi s cieľom úplne nahradiť ruské dodávky. Dôležité ponaučenia možno vyvodiť zo skúseností Ukrajiny, kde sa takisto dosahuje pokrok v používaní iných ako ruských alternatívnych palív vrátane skúseností s udeľovaním licencií týkajúcich sa jadrovej bezpečnosti a s testovaním paliva.

2.2.2. Diverzifikácia dodávok a budovanie alternatívnej kapacity v jadrovom palivovom cykle pre všetky členské štáty s jadrovými zariadeniami

¹⁵ Bulharsko, Česko, Fínsko, Maďarsko a Slovensko.

¹⁶ EÚ finančne podporuje vývoj alternatívnych palív pre reaktory typu VVER, ktorý realizujú spoločnosti Westinghouse (projekt APIS) a Framatome (projekt SAVE), pričom na každý projekt poskytuje granty vo výške 10 miliónov EUR (spolu 20 miliónov EUR) prostredníctvom Výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu.

Hoci v roku 2024 pochádzalo viac ako 14 % uránu v EÚ z Ruska, globálny trh s prírodným a spracovaným uránom je pomerne diverzifikovaný¹⁷. Hlavnou prekážkou je koncentrácia služieb v oblasti konverzie a obohacovania uránu, ktoré sú potrebné na premenu spracovaného uránu na materiál na výrobu jadrového paliva, v obmedzenom počte spoločností. Tie, ktoré sa nachádzajú v EÚ alebo v iných západných krajinách, v súčasnosti nie sú schopné uspokojiť celkový dopyt z dôvodu obmedzenej kapacity prevádzkovaných závodov na konverziu a obohacovanie. V roku 2024 bolo približne 23 % celkového dopytu EÚ po službách konverzie uránu uspokojených z Ruska a v rámci služieb obohacovania uránu Rusko pokrylo takmer 24 % potrieb EÚ¹⁸.

Hoci európske spoločnosti zaoberajúce sa obohacovaním oznámili plány na rozšírenie svojej súčasnej kapacity obohacovania, prvé nové zariadenie na obohacovanie sa neočakáva skôr ako v roku 2027. Okrem toho globálne odvetvie konverzie uránu čelí prekážkam pri zvyšovaní výroby z dôvodu technologickej zložitosti a neistoty na trhu a nové konverzné kapacity sú v súčasnosti ohlásené až na začiatok roka 2030. Jadrový sektor EÚ sa takisto naďalej spolieha na Rusko, pokiaľ ide o niektoré náhradné diely a služby údržby. Na zabezpečenie dostatočných kapacít na obohacovanie a konverziu, ako aj náhradných dielov a služieb v nasledujúcich rokoch je nevyhnutná pokračujúca medzinárodná spolupráca, ako napríklad v rámci skupiny G7. Preskúvanie Komisie zamerané na prístup k dodávkam obohateného uránu takisto podporí posilnenie bezpečnosti dodávok a otvorenosti voči spoľahlivým dodávateľom.

V neposlednom rade existuje značná závislosť od Ruska, pokiaľ ide o niektoré stabilné rádioizotopy používané na výrobu rádioizotopov na lekárske účely používaných na liečbu rakoviny, a EÚ musí zvýšiť úsilie o rozvoj výroby takýchto rádioizotopov na lekárske účely v EÚ v prospech všetkých členských štátov. Dôležité bude najmä posilniť dodávateľský reťazec rádioizotopov zabezpečením prístupu k zdrojovým materiálom, zlepšiť priemyselnú výrobu rádioizotopov a podporiť výskum a inovácie v oblasti nových terapií v nukleárnej medicíne.

2.3. Závislosť od Ruska v ropnom sektore

V roku 2022 predstavovala ruská ropa 27 % dovozu ropy do EÚ, zatiaľ čo v súčasnosti sú to len 3 %. Je to priamy dôsledok zavedenia a účinného presadzovania sankcií EÚ, ktorými sa od decembra 2022 zakazuje ruský námorný dovoz ropy a od februára 2023 aj dovoz rafinovaných ropných produktov.

¹⁷ Hoci sa viac ako 85 % uránu ťaží v šiestich krajinách (Kazachstan, Kanada, Austrália, Namíbia, Niger a Rusko), uránové bane v súčasnosti fungujú v mnohých krajinách a nevyťažené ložiská existujú aj v niektorých členských štátoch EÚ.

¹⁸ Podiely na trhu na základe predbežných údajov za rok 2024.

Ruská ropa z ropovodov bude napriek tomu na konci roka 2024 predstavovať významný podiel na celkovom dovoze pre Česko, Slovensko a Maďarsko, ktoré majú v súčasnosti dočasnú výnimku zo sankčného režimu EÚ.

Po dokončení projektu TAL-PLUS v apríli 2025 je Česko v súčasnosti schopné nahradiť svoje dodávky ruskej ropy alternatívnymi zdrojmi. Na druhej strane v prípade Slovenska a Maďarska predstavuje ruská ropa viac ako 80 % ich celkového dovozu ropy¹⁹. Táto vysoká závislosť môže predstavovať riziko pre bezpečnosť ich dodávok. Komisia naďalej podporuje tieto členské štáty, aby postupne nahradili ruskú ropu a zabezpečili alternatívnych dodávateľov prostredníctvom ropovodu Adria.

Rusko sa pri udržiavaní svojho vývozu ropy a obchádzaní sankcií spolieha na tieňovú flotilu tankerov. Tieto plavidlá sú často staré, v zlom stave, s nejasným vlastníctvom a poistením. Predstavujú preto citelné riziko pre životné prostredie, keďže pri nich hrozia úniky ropy a iné znečisťovanie mora z lodí, ktoré môže spôsobiť environmentálne katastrofy. EÚ uložila sankcie konkrétnym lodiam, nadviazala rozsiahle diplomatické kontakty s vlajkovými a prístavnými štátmi a posilnila povinnosti v oblasti námornej bezpečnosti, a to najmä formou jednotnej akcie severských a pobaltských krajín 8++²⁰.

Bola by potrebná ďalšia činnosť a ďalšie opatrenia s cieľom narušiť a odradiť ruskú tieňovú flotilu, pričom by sa zlepšila ochrana životného prostredia a námorná bezpečnosť a ochrana, a znížiť financovanie ruského vojnového hospodárstva.

3. OPATRENIA NA POSTUPNÉ UKONČENIE DOVOZU ENERGIE Z RUSKA

3.1. Potrubný plyn a LNG

Opatrenie 1: Transparentnosť, monitorovanie a výsledovateľnosť

Transparentnosť, monitorovanie a výsledovateľnosť sú nevyhnutným východiskom pre opatrenia na účinné postupné vyradenie ruského plynu a zabezpečenie jeho presadzovania. Existujúce právne predpisy EÚ už prispeli k väčšej transparentnosti a výsledovateľnosti dovozu plynu do EÚ, ale informácie nie sú dostatočne podrobné:

- V pravidlách EÚ²¹ sa vyžaduje, aby členské štáty oznamovali Komisii určité údaje o zmluvách o dodávkach plynu, napríklad o dlhodobých zmluvách týkajúcich sa plynu ruského pôvodu. Tieto údaje sa zdieľajú podľa jednotlivých členských štátov bez toho,

¹⁹ Podľa informácií z databázy COMEXT z rokov 2024 a 2023.

²⁰ Medzi severské a pobaltské krajiny 8++ patria Dánsko, Estónsko, Fínsko, Nemecko, Island, Lotyšsko, Litva, Holandsko, Nórsko, Poľsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo.

²¹ Článok 14 nariadenia (EÚ) 2017/1938.

aby sa zverejnila totožnosť protistrán jednotlivých zmlúv. O celé zmluvy možno požiadať len za určitých okolností.

- V súlade s právnymi predpismi EÚ²² sa colným orgánom pri vstupe na colné územie Únie oznamujú niektoré informácie o dovážanom plyne. Neexistuje však povinnosť podávať správy vnútroštátnym orgánom zodpovedným za energetickú politiku.

Hoci niektoré členské štáty majú zavedené vnútroštátne pravidlá týkajúce sa vysledovateľnosti ruského plynu²³, v EÚ neexistuje ucelený rámec pre transparentnosť, monitorovanie a vysledovateľnosť dovozu ruského plynu do EÚ.

Komisia preto navrhne opatrenia potrebné na účinnejšie monitorovanie a vysledovateľnosť. V rámci jedného opatrenia by sa vyžadovalo, aby spoločnosti poskytovali informácie o zmluvách o dodávkach ruského plynu (napr. objemy, trvanie) príslušným orgánom členských štátov a Komisii. Ďalším opatrením by sa zabezpečilo, aby si colné orgány, vnútroštátne orgány pôsobiace v oblasti energetiky a bezpečnosti a Komisia vymieňali informácie o skutočnom dovoze ruského plynu.

Tieto opatrenia by vládam a Komisii umožňovali prístup k relevantným informáciám o vstupe ruského plynu do ich energetických systémov, čo by umožnilo zaviesť ciele a účinné opatrenia v celej EÚ a pripraviť alternatívne dodávky. Vďaka týmto informáciám by bola Komisia zároveň lepšie pripravená koordinovať opatrenia na postupné ukončenie využívania ruského plynu v celej Európskej únii a pripraviť sa na alternatívne dodávky.

Na tento účel chce Komisia do budúceho mesiaca predložiť legislatívny návrh pravidiel na zvýšenie transparentnosti, monitorovania a vysledovateľnosti ruského plynu. S cieľom zvýšiť bezpečnosť dodávok a pripravenosť Komisia chce, aby boli do budúcej revízie architektúry energetickej bezpečnosti v roku 2026 zahrnuté podobné požiadavky na transparentnosť pre všetok dovoz plynu do EÚ.

Opatrenie 2: Národné plány na podporu opatrení EÚ na postupné ukončenie dodávok ruského plynu

Dobre pripravené, organizované a bezpečné postupné ukončenie dodávok ruského plynu do EÚ minimalizuje vplyv na ceny, trhy a bezpečnosť dodávok. Komisia má v úmysle navrhnúť právne predpisy, v ktorých by sa od členských štátov vyžadovalo, aby naplánovali a monitorovali postupné ukončenie dodávok ruského plynu v celej EÚ²⁴.

²² [Colný kódex Únie](#).

²³ Napr. v Španielsku, www.enagas.es.

²⁴ Pozri navrhované pravidlá postupného ukončenia v rámci *opatrenia 3* ďalej v texte.

V národných plánoch by sa mali okrem iného stanoviť:

- objem dovozu ruského plynu na základe existujúcich zmlúv vrátane zmlúv s doložkou typu zober alebo zaplat'²⁵,
- harmonogram vrátane čiastkových cieľov podporujúcich opatrenia EÚ na dosiahnutie cieľa postupného ukončenia dodávok ruského plynu,
- možnosti diverzifikácie a technické spôsobilosti na nahradenie ruského plynu, a to aj na základe spolupráce v existujúcich regionálnych skupinách.

Komisia bude členské štáty pri príprave týchto plánov podporovať, a to prostredníctvom zriadených pracovných a koordinačných skupín, ako je napríklad koordinačná skupina pre plyn alebo špecializovaná podskupina, ako aj prostredníctvom regionálnych skupín.

Komisia má v úmysle budúci mesiac predložiť legislatívny návrh o národných plánoch na postupné ukončenie dodávok ruského plynu a odporúča, aby členské štáty predložili svoje prvé národné plány už do konca roka 2025 s cieľom umožniť bezpečné, koordinované a dobre pripravené ukončenie dodávok.

Opatrenie 3: Postupný zákaz dovozu ruského plynu

Na základe spoločných európskych príprav, posúdenia vplyvu opatrení, ktoré Komisia vykonala od Vyhlásenia z Versailles, a to vrátane vplyvu na bezpečnosť dodávok plynu, trh, ceny a právne aspekty (vrátane zmlúv), má Komisia v úmysle navrhnúť právne opatrenia na efektívne postupné ukončenie dovozu plynu z Ruska.

Za predpokladu postupného ukončovania a zabezpečenia alternatívnych dodávok sa očakáva, že zákaz dovozu ruského plynu bude mať obmedzený vplyv na ceny a bezpečnosť dodávok v členských štátoch z týchto dôvodov:

- Vykonávanie energetických cieľov EÚ a podporných regulačných rámcov²⁶ urýchli zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti v celej EÚ. Odhaduje sa, že EÚ môže ušetriť viac ako 15 miliárd m³ plynu ročne, čím sa celkový dopyt po plyne v EÚ do roku 2027 zníži o 40 až 50 miliárd m³.

²⁵ Zmluva typu zober alebo zaplat' je typ zmluvy, ktorý sa bežne používa v energetike, najmä pri predaji plynu. V tejto zmluve sa stanovuje, že kupujúci musí buď prebrať dodávku určitého množstva plynu, alebo zaplatiť vopred stanovenú pokutu, ak túto dodávku nepreberie.

²⁶ Vráťane existujúcej smernice o energii z obnoviteľných zdrojov, balíka opatrení pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom, smernice o energetickej efektívnosti, koncepcie trhu s elektrinou, Akčného plánu EÚ pre elektrizačné sústavy, Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu a plánovaného akčného plánu elektrifikácie.

- Podľa Medzinárodnej agentúry pre energiu (IEA)²⁷ sa očakáva, že v nasledujúcich rokoch budú k dispozícii ďalšie globálne dodávky LNG, čím sa zlepši rovnováha na globálnom trhu. Hoci globálne trhy s LNG zostanú v roku 2025 napäté, do konca roka 2026 sa predpokladá nová kapacita LNG vo výške 85 – 90 miliárd m³, a to najmä z USA, Kanady, Kataru a afrických krajín. Očakáva sa, že táto kapacita preváži nad predpokladaným nárastom globálneho dopytu. Do roku 2030 by sa mala globálna kapacita vývozu LNG zvýšiť približne o 250 miliárd m³, čo predstavuje nárast o takmer 50 % v porovnaní so súčasnými dodávkami LNG.
- Členské štáty sú vďaka koordinovanému úsiliu a investíciám na začiatku energetickej krízy dobre pripravené prijímať dodávky LNG od globálnych partnerov. V rokoch 2022 až 2024 bolo do prevádzky uvedených rekordných dvanásť nových terminálov LNG a šesť projektov rozšírenia, čím sa kapacita dovozu LNG do EÚ zvýšila o 70 miliárd m³. Patria medzi ne terminály LNG v Alexandroupoli (Grécko), Ravenne (Taliansko), Krku (Chorvátsko), Świnoujście (Poľsko) a Wilhelmshavene 2, Mukrane, Stade a Lubmine (Nemecko). Výsledkom je celková kapacita dovozu LNG do EÚ približne 250 miliárd m³ ročne, čo je viac ako dvojnásobok súčasného dovozu LNG.
- V nadchádzajúcich rokoch bude k dispozícii viac plynu aj v strednej a juhovýchodnej Európe, teda v regióne, ktorý je tradične závislý od dodávok z ruských plynovodov. Očakáva sa, že od roku 2027 sa bude z podmorského ložiska zemného plynu Neptun Deep v Rumunsku počas prvých desiatich rokov prevádzky ročne ťažiť 8 miliárd m³ zemného plynu. Od roku 2026 sa kapacita Transjadranského plynovodu rozšíri o 1,2 miliardy m³, čo umožní zvýšiť dovoz plynu z Azerbajdžanu.
- Plynárenská infraštruktúra v EÚ je dostatočne flexibilná, pričom alternatívne trasy a cezhraničné prepojujacie body umožňujú všetkým členským štátom prístup k dovozu LNG a dovozu plynovodmi z iných ako ruských zdrojov. Od roku 2022 členské štáty vybuďovali kľúčovú infraštruktúru a ďalšie budú dokončené do konca roka 2028.

Približne dve tretiny dovozu ruského LNG a potrubného plynu sú založené na existujúcich dlhodobých zmluvách s cieľovou destináciou v EÚ. Zvyšné objemy sa dodávajú na krátkodobom (spotovom) základe, pričom dovozcovia rozhodujú o nákupe na základe svojich potrieb a prevládajúcich trhových podmienok. Vzhľadom na dlhšie trvanie zmlúv a vyššie objemy v existujúcich dlhodobých kontaktoch, než sú objemy zvyčajne nakupované v spotových zmluvách o dodávkach, je vhodné zorganizovať postupné ukončenie dovozu ruského plynu v dvoch krokoch, pričom by sa malo začať okamžite so všetkými novými zmluvami a existujúcimi spotovými (krátkodobými) zmluvami.

Postupné ukončenie dovozu ruského plynu by umožnilo trhom lepšie sa prispôbiť a minimalizovať vplyv na trh a potenciálne dôsledky pre bezpečnosť dodávok.

²⁷ Zdroj: [World Energy Outlook 2024 \(Výhľad svetovej energetiky 2024\) \(IEA\)](#) a [gas-market-report-q1-2025 \(IEA\)](#).

Komisia zabezpečí, aby opatrenia na ukončenie dovozu ruského plynu boli navrhnuté spôsobom, ktorý minimalizuje hospodársky vplyv na účastníkov trhu a je plne v súlade s právom EÚ a so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva.

a) Zákaz dovozu na základe nových zmlúv a existujúcich spotových zmlúv o ruskom plyne

Keďže spotové zmluvy sa týkajú menej významnej časti celkových objemov dovozu z Ruska a zahŕňajú krátkodobé dodávky, postupné ukončenie dovozu príslušných objemov je možné v relatívne kratšom časovom rámci. Komisia má v úmysle predložiť budúci mesiac právny návrh na zákaz všetkého dovozu na základe nových zmlúv o dodávkach ruského plynu a existujúcich spotových zmlúv. Takýto zákaz by mal nadobudnúť účinnosť najneskôr do konca roka 2025.

b) Zákaz dovozu ruského plynu na základe existujúcich dlhodobých zmlúv

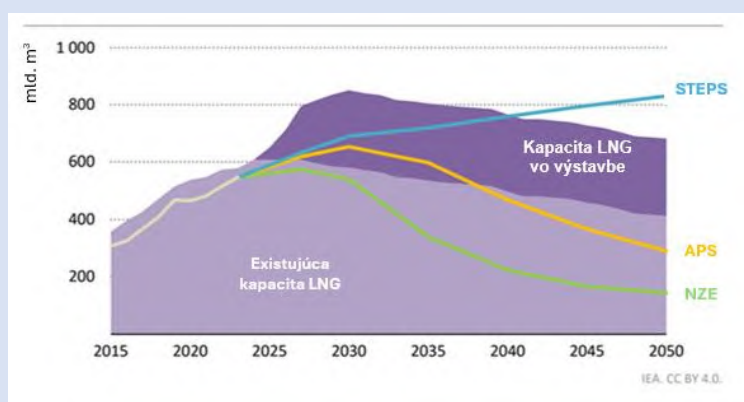
Komisia má v úmysle navrhnuť budúci mesiac opatrenia na zákaz zvýšeného dovozu ruského plynu, a to potrubného plynu aj LNG, t. j. objemu dovážaného na základe existujúcich dlhodobých zmlúv. Nevyhnutné postupné ukončenie tohto dovozu si vyžaduje dlhšie prechodné obdobie vzhľadom na väčšie objemy pre dotknutých dovozcov. Tento zákaz by mal nadobudnúť účinnosť najneskôr do konca roka 2027.

Komisia zapojí dotknuté členské štáty a zabezpečí, aby návrh vychádzal z primeraného posúdenia právnych a hospodárskych vplyvov.

Vplyv postupného ukončenia dodávok ruského plynu

Od začiatku krízy sa EÚ čoraz viac spolieha na LNG, ktorý zohral zásadnú úlohu pri nahrádzaní dovozu ruského plynu a v súčasnosti predstavuje približne 40 % dovozu do EÚ. V dôsledku toho sú ceny plynu v EÚ v súčasnosti viac vystavené dynamike trhov s LNG, ktoré majú globálny rozmer.

Od roku 2025 by mali globálne dodávky LNG rásť čoraz rýchlejším tempom, pričom v roku 2025 by sa mala kapacita zvýšiť o 25 – 30 miliárd m³, v roku 2026 o približne 60 miliárd m³, v roku 2027 o približne 80 miliárd m³ a v roku 2028 o približne 40 miliárd m³. Tým sa celková kapacita LNG do roku 2028 zvýši o približne 200 miliárd m³, čo je päťkrát viac ako dovoz ruského plynu do EÚ [IEA (január 2025), *Gas Market Report* (Správa o trhu s plynom), 1. štvrtrok 2025]. Podľa IEA [IEA (október 2024), *World Energy Outlook 2024* (Výhľad svetovej energetiky 2024)] to do roku 2030 spôsobí prebytok LNG vo výške najmenej 130 miliárd m³ (pozri graf ďalej v texte), čím sa „znížia medzinárodné ceny plynu“.

Zdroj: Obrázok 4.7 – World Energy Outlook 2024 (Výhľad svetovej energetiky 2024)

Poznámka: STEPS (scenár podľa existujúcich politík), APS (scenár podľa oznámených záväzkov) a NZE (scenár dosiahnutia čistých nulových emisií do roku 2050) zohľadňujú prognózy dopytu podľa rôznych scenárov.

Hoci pretrváva určitá neistota, pokiaľ ide o načasovanie uvedenia nových projektov LNG do prevádzky, **ak sa budú vykonávať v súlade s vývojom na svetovom trhu a so spoľahlivými dodávateľmi**, očakáva sa, že postupné ukončenie dovozu ruského plynu bude mať obmedzený vplyv na európske ceny energie a bezpečnosť dodávok.

Vzhľadom na očakávané nasadenie novej kapacity na skvapaľňovanie je rozumné začať so spotovými dodávkami (približne jedna tretina celkového ruského dovozu). Očakávaná dodatočná globálna vývozná kapacita do roku 2026 (+85 – 90 mld. m³/rok) by mala byť **do veľkej miery dostatočná na kompenzáciu spotového objemu**, ktorý by EÚ už nemala odoberať z Ruska. Okrem toho veľkú časť ruských spotových dodávok do EÚ tvorí LNG a jeho odstránenie by pravdepodobne viedlo k preskupeniu obchodov s LNG medzi regiónmi bez výraznejšej zmeny celosvetovo dostupných dodávok.

Keď sa globálna rovnováha zlepší (+165 – 170 mld. m³/rok novej kapacity na skvapaľňovanie do roku 2027) a v EÚ bude k dispozícii viac domácej produkcie (pole Neptun Deep), EÚ **by mohla bezpečne dokončiť postupné vyradovanie zvyšného ruského plynu, v súvislosti s ktorým sú v súčasnosti uzavreté dlhodobé zmluvy** (20 – 25 mld. m³/rok). Dlhším časom na realizáciu by sa takisto umožnilo

Opatrenie 4: Podpora diverzifikácie agregáciou dopytu a lepším využívaním infraštruktúry

Zabezpečenie alternatívnych dodávok od spoľahlivých partnerov je rozhodujúce na obmedzenie akéhokoľvek vplyvu na trh alebo bezpečnosť dodávok. Napríklad Nórsko, najväčší dodávateľ plynu do EÚ, ako aj Rumunsko a Grécko môžu prostredníctvom baltského plynovodu a transbalkánskeho plynovodu pomôcť diverzifikácii v strednej a východnej Európe, kde tradične dominuje ruský plyn. Komisia bude pokračovať v rokovaní so spoľahlivými dodávateľmi a výrazne zintenzívni svoju spoluprácu v oblasti energetiky s partnerskými krajinami na Blízkom východe, v severnej Afrike a v okolí Čierneho mora a prostredníctvom stratégie Global Gateway²⁸.

Ak je to možné, súčasne by sa mali naďalej rozvíjať alternatívy k dovozu zemného plynu, najmä prostredníctvom elektrifikácie alebo zvyšovania výroby bioplynu a biometánu a čistého vodíka v súlade s plánom REPowerEU.

Mechanizmus AggregateEU²⁹ sa počas krízy ukázal ako účinný nástroj, ktorý prispieva k cieľom plánu REPowerEU tým, že podporuje európskych spotrebiteľov a spoločnosti pri obstarávaní iného ako ruského plynu. Druhé strednodobé kolo agregácie a párovania dopytu v rámci mechanizmu AggregateEU bolo ukončené 26. marca 2025 a zaznamenalo značný záujem na strane dopytu aj ponuky, s 29 miliardami m³ na strane dopytu, 31 miliardami m³ na strane ponuky a s takmer 20 miliardami m³ spárovaných záujmov na strane ponuky a dopytu. Toto kolo pokrývalo dopyt po plyne v rokoch 2025 až 2030 a umožnilo kupujúcim uviesť preferovaný terminál v EÚ alebo dodávky vyplatené na loď, čo kupujúcim poskytovalo dodatočnú flexibilitu.

Do budúcnosti by sa mali preskúmať aj možnosti, ktoré presahujú agregáciu dopytu, s cieľom využiť kúpnu silu EÚ na podporu jej úsilia o diverzifikáciu.

Na základe skúseností s mechanizmom AggregateEU Komisia vyhodnocuje realizovateľnosť platformy na podporu širšieho využívania plynných molekúl nefosílného pôvodu vrátane biometánu a obchodovania s nimi.

Okrem toho Komisia spolupracuje s priemyselným odvetvím a ďalšími zainteresovanými stranami s cieľom pokročiť v zavádzaní udržateľného bioplynu a biometánu. Od prijatia akčného plánu pre biometán v roku 2022 sa dosiahol značný pokrok, a to aj vďaka priemyselnému partnerstvu pre biometán. Na základe úspešného uzavretia priemyselného partnerstva pre biometán Komisia vytvorí novú sieť členských štátov pre bioplyn ako súčasť trojstrannej zmluvy, aby sa lepšie riešili rozdielne potreby v rôznych oblastiach EÚ a aby sa zapojili vnútroštátne a miestne zainteresované strany.

²⁸ Informácie o Global Gateway: [Global Gateway – Európska komisia](#).

²⁹ [AggregateEU – Európska komisia](#).

Vzhľadom na špecifické výzvy, ktorým čelia členské štáty a zmluvné strany Energetického spoločenstva v strednej a juhovýchodnej Európe (CESEC) v oblasti cezhraničného obchodu, bude Komisia pracovať v rámci skupiny na vysokej úrovni pre CESEC³⁰, so sekretariátom Energetického spoločenstva³¹ a s krajinami zapojenými do procesu rozširovania s cieľom maximalizovať využívanie existujúcej infraštruktúry so zameraním na odstránenie regulačných a trhových prekážok, zvýšiť diverzifikáciu a pomôcť kandidátskym krajinám zbaviť sa závislosti od dovozu energie z Ruska.

3.2. Jadrové palivo

Opatrenie 5: Nové obmedzenia na postupné ukončenie dovozu uránu, obohateného uránu a iných jadrových materiálov z Ruska

Na rozdiel od závislosti v plynárenstve je závislosť v jadrovom sektore mnohostranná a v prípade náhlych politických zmien môžu v krátkodobom až strednodobom horizonte stále vznikáť riziká pre bezpečnosť dodávok. Účelom tohto opatrenia je preto podporiť postupné ukončenie dodávok uránu, obohateného uránu a iných jadrových materiálov z Ruska, ktoré sa používajú na výrobu paliva pre európske jadrové reaktory, a to aj od ruského dodávateľa paliva pre reaktory typu VVER ruskej konštrukcie.

a) Opatrenia týkajúce sa obohateného uránu

Komisia sa bude snažiť znížiť ekonomickú rentabilitu dovozu obohateného uránu z Ruska tým, že budúci mesiac predloží obchodné opatrenia týkajúce sa dovozu obohateného uránu. Tým sa vyrovnajú podmienky a podporia politické a podnikateľské rozhodnutia v príslušných členských štátoch s cieľom urýchliť investície a budovanie kapacít, vytvoriť hodnotový reťazec EÚ a postupne diverzifikovať smerom od Ruska, pričom sa zároveň umožnia dodávky od iných medzinárodných partnerov.

b) Obmedzenia týkajúce sa zmlúv podpísaných Zásobovacou agentúrou Euratomu

Komisia má budúci mesiac v úmysle obmedziť aj nové zmluvy o dodávkach, ktoré od určitého dátumu spolupodpisuje Zásobovacia agentúra Euratomu s ruskými dodávateľmi, pokiaľ ide o dodávky uránu, obohateného uránu a iných jadrových materiálov³². Dodávky na základe existujúcich zmlúv budú pokračovať, ale predĺženia, ako aj nové zmluvy o dodávkach už nebudú schvaľované Zásobovacou agentúrou Euratomu. Týmto opatrením sa posilní dlhodobá bezpečnosť dodávok a predvídateľnosť a podporia sa európske priemyselné a hospodárske

³⁰ Energetická konektivita v strednej a juhovýchodnej Európe.

³¹ [Energetické spoločenstvo](#).

³² Pozri článok 52 v spojení s článkom 197 Zmluvy o Euratome.

subjekty zapojené do činností jadrového palivového cyklu tým, že sa poskytne uistenie a predvídateľnosť pre investičné rozhodnutia.

Opatrenie 6: Povinnosť diverzifikácie a transparentnosť: národné plány na postupné ukončenie ruských jadrových dodávok

Komisia sa bude usilovať o to, aby členské štáty systematicky prijímali opatrenia na postupné ukončenie dodávok jadrového paliva, palivových služieb a náhradných dielov z Ruska, ako aj na ich postupné nahradenie plne európskymi alternatívami. Od členských štátov sa bude vyžadovať, aby vypracovali národné plány s konkrétnymi opatreniami a harmonogramami. Odporúča sa, aby členské štáty predložili svoje prvé národné plány už do konca roka 2025, s cieľom poskytnúť hospodárskym subjektom uistenie a predvídateľnosť pri prijímaní investičných rozhodnutí, ktoré sprístupnia dostatočnú kapacitu na konverziu a obohacovanie uránu.

Konkrétne má Komisia v úmysle predložiť budúci mesiac legislatívny návrh s konkrétnymi cieľmi pre členské štáty:

- nahradiť ruské jadrové palivá alternatívnymi palivami urýchlením uzatvárania zmlúv a udeľovania licencií na takéto palivá a ďalším vývojom plne európskych alternatív,
- postupne ukončiť závislosť od Ruska, pokiaľ ide o urán, obohatený urán a iné jadrové materiály,
- zvýšiť transparentnosť, pokiaľ ide o závislosť, a podporiť diverzifikáciu dodávok ruských náhradných dielov a služieb údržby.

Komisia a Zásobovacia agentúra Euratomu budú pokračovať v spolupráci a dialógu s piatimi dotknutými členskými štátmi a so zainteresovanými stranami v jadrovom sektore s cieľom zabezpečiť dobrú koordináciu a monitorovanie pokroku v úsilí o diverzifikáciu.

Opatrenie 7: Zintenzívnenie výroby v EÚ: návrh európskej iniciatívy za zriadenie rádioizotopového centra (ERVI)

Komisia má v úmysle navrhnuť vytvorenie štruktúry EÚ – európskeho rádioizotopového centra – s cieľom zabezpečiť dodávky rádioizotopov na lekárske účely do EÚ formou zvýšenej vlastnej výroby, znížiť závislosť EÚ od zahraničných dodávateľov, najmä od Ruska, a zvýšiť odolnosť európskeho dodávateľského reťazca, a to s prihliadnutím na rôzne potreby členských štátov.

Vplyv postupného ukončenia jadrového dovozu z Ruska

Hoci snahy o diverzifikáciu môžu spôsobiť kolísanie cien uránu a paliva v súvislosti s prístupom k dodávkam uránu na svetových trhoch, výrazný vplyv na ceny elektriny je nepravdepodobný, keďže cena jadrového paliva a súvisiacich služieb predstavuje len malú časť konečných nákladov na elektrinu z jadrových elektrární.

V krátkodobom horizonte pretrvávajú určité riziká v oblasti bezpečnosti dodávok súvisiace s jadrovými dodávkami z Ruska. Očakáva sa však, že tieto riziká budú zmiernené nasledujúcimi faktormi:

- ❖ členské štáty prevádzkujúce jadrové reaktory typu VVER majú zásoby jadrového paliva pokrývajúce ich potreby na niekoľko nasledujúcich rokov,
- ❖ palivá od alternatívnych dodávateľov môžu byť dostupné a povolené v blízkej budúcnosti, skôr ako sa vyčerpajú zásoby,
- ❖ buduje sa ďalšia kapacita služieb jadrového palivového cyklu, ktorá by mala byť k dispozícii v krátkodobom až strednodobom horizonte.

Okrem zmiernenia rizík súvisiacich s bezpečnosťou dodávok budú navrhované opatrenia starostlivo kalibrované a postupne zavádzané tak, aby sa zabezpečila predvídateľnosť pre hospodárske subjekty, aby sa vytvoril stimulačný účinok a aby sa zabránilo narušeniu trhu.

3.3. Ropa

Opatrenie 8: Národné plány na postupné vyradenie ruskej ropy a zabezpečenie alternatívnych dodávok

V súlade s návrhom na prípravu národných plánov na postupné ukončenie dovozu ruského plynu Komisia odporúča, aby oba dotknuté členské štáty naplánovali a monitorovali postupné ukončenie dovozu ropy z Ruska. K dispozícii je dostatočná infraštruktúra na nahradenie takéhoto dovozu ropy dodávkami z iných ako ruských zdrojov. Komisia má preto v úmysle navrhnúť povinnosť, ktorá by od týchto členských štátov vyžadovala vypracovanie takéhoto plánu a jeho monitorovanie.

Príslušné členské štáty by mali vypracovať a predložiť Komisii národné plány, v ktorých by načrtli svoje stratégie nahradenia dovozu ruskej ropy do konca roka 2027 a ktoré by obsahovali:

- harmonogram na dosiahnutie cieľa postupného vyradenia ruskej ropy vrátane čiastkových cieľov s príslušnými opatreniami,
- možnosti diverzifikácie a technické spôsobilosti nahradiť ruskú ropu,
- objem dovozu ruskej ropy na základe existujúcich zmlúv a ukončenie ich platnosti.

Takéto plány by mohli byť zahrnuté ako kapitola do národných plánov na postupné ukončenie využívania ruského plynu.

Koordináciu a podporu zabezpečia existujúce pracovné a koordinačné skupiny, ako je koordinačná skupina pre ropu alebo špecializované podskupiny, a regionálne skupiny. Komisia vyzýva dotknuté členské štáty, aby uprednostnili alternatívnu zásobovacu infraštruktúru, ak je k dispozícii.

Komisia má budúci mesiac v úmysle predložiť legislatívny návrh o národných plánoch na postupné ukončenie dovozu zostávajúcej ruskej ropy a odporúča, aby dotknuté členské štáty predložili svoje prvé národné plány už do konca roka 2025.

Opatrenie 9: Pokračovať v ukladaní a presadzovaní sankcií voči subjektom a plavidlám podozrivým z nezákonných činností

Na riešenie problému obchádzania ropných sankcií EÚ formou „tieňových flotíl“ sa plánujú tieto opatrenia:

- Pokračovať v kontakte a dialógu s príslušnými tretími krajinami.
- Spolupracovať s medzinárodnými partnermi vrátane Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) na zavedení a dodržiavaní prísnych noriem námornej bezpečnosti a ochrany.
- Povzbudiť členské štáty, aby posilnili námorný dohľad na základe integrovaných služieb Európskej námornej bezpečnostnej agentúry, čo umožní:
 - nepretržité monitorovanie a výmenu informácií týkajúcich sa záujmových plavidiel s cieľom identifikovať podozrivú činnosť alebo správanie,
 - posilnenie odrádzania od nezákonných námorných činností a presadzovania medzinárodného námorného práva.
- Vysoká predstaviteľka spolu s členskými štátmi preskúma možnosť nasadenia misie spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ s cieľom:
 - vykonávať dohľad a nepretržité monitorovanie námorných činností s cieľom identifikovať podozrivé plavidlá alebo správanie,
 - odrádzať od nezákonných námorných činností,
 - presadzovať medzinárodné námorné právo, a to aj prostredníctvom žiadosti adresovanej vlajkovému štátu podozrivého plavidla alebo jeho kapitánovi, aby plavidlo vplávalo do pobrežných vôd daného štátu, pričom tento pobrežný štát môže prijať všetky potrebné opatrenia v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o morskom práve a so svojím vnútroštátnym právom,
 - nalodiť sa a vykonávať inšpekcie záujmových plavidiel na širom mori alebo vo výhradných hospodárskych zónach členských štátov EÚ, ak je to povolené podľa Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve alebo po získaní súhlasu vlajkového štátu na tento účel.

- Uzatvárať dohody s príslušnými vlajkovými štátmi s cieľom zabezpečiť ich súhlas s vopred povolenými operáciami nalodenia na širom mori alebo vo výhradných hospodárskych zónach členských štátov EÚ.

4. ZÁVERY

Cieľom tohto plánu na ukončenie dovozu ruskej energie je zabezpečiť nezávislosť EÚ od ruskej energie postupným ukončením dovozu plynu, jadrovej energie a ropy organizovaným, bezpečným a dobre pripraveným spôsobom v súlade s cieľom klimateckej neutrality EÚ.

Doplňa strategické ciele EÚ stanovené v Kompase konkurencieschopnosti EÚ, v Dohode o čistom priemysle a v Akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu tým, že znižuje dovoz fosílnych palív od dodávateľov, ktorí vyvolávajú obavy o hospodársku bezpečnosť, a urýchľuje prechod na čistú energiu a odklon od fosílnych palív.

Deviatimi opatreniami navrhnutými v tomto pláne sa ruská energia účinne odstráni z trhov EÚ bez toho, aby bola ohrozená bezpečnosť dodávok, pričom sa minimalizuje vplyv na ceny a trhy.

Plnenie plánu si bude vyžadovať silný záväzok, solidaritu, angažovanosť a spoluprácu všetkých členských štátov, inštitúcií EÚ a účastníkov trhu s energiou.

Komisia posúdi vplyv postupného ukončovania dovozu ruskej energie a bude pozorne sledovať pokrok v tejto oblasti a poskytne potrebnú podporu všetkým členským štátom pri riešení akýchkoľvek problémov, ktorým môžu čeliť. Pravidelnou výmenou informácií v rámci existujúcich koordinačných skupín a skupín pre regionálnu spoluprácu sa zabezpečí, že EÚ bude pokračovať v dosahovaní svojich cieľov a zároveň včas a účinne vykoná všetky potrebné úpravy s prihliadnutím na bezpečnosť dodávok a dynamický vývoj na trhu.